

SLOVENIJA.

List 19.

V torek 6. Sušca

1849.

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in $\frac{1}{2}$, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraha še $\frac{1}{2}$ gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Podučenje naroda.

Od Soče. Serce mi če počiti, ko iz naših slovenskih časopisov vidim, koliko truda prijatelje našega naroda stane, prepričati ga od potrebe in imenitnosti primernega poduka.

Ko bi le mogli take terdovratneže le za četert ure na Laško v kasarne naših domorodnih regimentov Hohenlohe in Kinski postaviti, de bi vidili, kako se premagavci pri Kustoci in Milanu na klop devajo, dopolniti to, kar jim primernega narodnega poduka manjka. Omikani in ljudomili oficirji so mi za terdno rekli, de so naši Slovenci sploh še pre neotesani, kakor de bi se te divje kazni že odpraviti dale.

Kje je vzrok, kje krivica, de naši vojaki na Laškem tako strašno pomirajo? Komej petina njih bo zopet domače tla vidila! V pomanjkanju narodnega poduka. Ne poznaje le nar očitniših naravnih (natornih) postav se vdajo kakor pride vsakimu vživanju, brez de bi le kolikaj na razmere podnebja in druge okoljšeine pomislili. Iz tega pa izvirajo prenapolnenje bolnišnic, slaba postrežba in smert.

Od kod pride, de so slovenske kaznovavnice napolnene z hudodelniki, ki so bolj iz sirovosti kot iz hudobije grešili? Izvir tega zlega se najde le v pomanjkanju narodnega podučanja.

Od kod pride, de je že toliko stoletij celi Kras gol, brez gojzdov, ko bi se drevesa sicer težko, ali vendar (po skušnji) nasaditi dale? Predsušcovo vladarstvo je imelo mnogotere in med temi tudi prav kmečke-domače misli, de bi ti nadlogi v okom prišlo, tode prava misel mu je le vendar ušla, namreč, narodno podučenje povzdigniti.

Zakaj ne najdejo narpošteniši možje na Slovenskim zaupanja v narodu? Kako je to, de še zdaj naš narod ne zapopade in ne razumi, kaj de je narodov namestnik, zagovornik? Kako je mogoče, de se na Slovenskim domači jezik le od nekoliko ptujcov tako nesramno zaničevati in zatirati sme? De narod kar ne sprevidi, kaj de je narodnost, veljava njegoviga jedra?

Vse te vprašanja imajo naraven odgovor. Ni ga bilo dozdej narodnega podučevanja, ktero bi bilo dremljejoče višji občutleje za pravdo in svobodo, za čast in narodnost v persih naših Slovencev k djanju in življenju obudilo.

Take in enake besede se vsaki dan iz ust omikanih rodoljubov slišijo. Tode ti glasovi se pogubivajo v hrupu in šundru političkih strasti in sebičnih naklepov. Povsod se le razpertije vidijo. Nikjer in nikomur ni za pravo osrečenje človeštva mar. Vladarstvo se bori z ljudstvom, kdo de bi večji kos narviši oblasti zadobil. Prijatliji svobode so v sovražstvu z zaljubljenici starine. Plemiči z prostimi; bivši gosposke z bivšimi podložniki svojimi in nasproti. Z kratko besedo: ljudstvo pritiskano od vladarstva v svojih pravicah se mesari med sabo z svojimi političkimi, družbinskimi in narodnimi strankami.

Kdo pomisli še pri takih okoljšinah na potrebe Slovencev. Bog daj, da bi koj oljka miru zagledali in zadobili iz naroda izvoljen deželni zbor. Le od tega smemo pričakovati

ozdravljenje za tiste reve in težave, ktere le sami doma občutimo in kterih ptujci (Neslovenci) ne poznajo in ne obrahtajo.

Dokler ta toliko zaželjeni čas ne pride, se moramo z tem nekoliko tolažiti, de ima domovina naša mož dovolj, kteri si za narodov blagor z podučevanjem zasluge zadobivajo. Zasluge te so toliko svitliši, ker samo iz žlahtniga nagona, srečo in blaženost človeštva pomnožiti, izvirajo.

To dokazati hočem samo en primerlej omeniti in naj mi žlahtni mož, čigar ime razodenem, opusti, de ga iz dobriega namena na znanje dam.

Močno za gorami naše knježevine leži Grahova, ktere dušni pastir gosp. Vogrič se v polnim spoznanju žlahtniga poklica, ki je njegovimu stanu dan, za povzdigo šolstva med svojo selsko mladino tolikajni trudi in prizadeva. Moje opravilo me je bilo pretečeno zimo v tisti kraj pripeljalo. Z veseljem obrazam mi je pripovedoval žlahtni duhovnik, kako de prizadetje njegovo za izrejo otrok že narlepši obroditi počenja. Mladi in stari v vasi ga spoštujejo kot dobrotnika svojiga. Mladi možje, ktere je vojaška služba iz mirne vasi v široki svet prepahnila, se še iz daljnih boriš spominjo svojiga učenika in mu pišejo, de so že vsi zavoljo prijetiga nauka v službi naprej prišli. Vsi so zadovoljni in spoznajo hvaležno, de je dobri g. fajmošter začetnik njihove sreče.

Vendar takih žlahtnih mož, ki se odkrito in resnično za poduk potegnejo, je vse premalo, in njih blagonosno djanje se pri vsem tem pogubiva v morju pogreškov in pomanjkljivosti, ki našo narodno odgojenje davijo.

Težko bi verjel, de bi eden izmed teh, kterim za res kaj za domovino, za rod svoj gre, od potrebe primerniga narodnega podučevanja prepričan ne bil. Povzdiga dušniga in telesniga življenja in blagostanja je le po njem mogoča.

Kako de bi se pa to podučevanje, ta dušni kruh delil, to je bilo po slovenskih časopisih že lepo presojeno in razloženo, ravno tudi pri raznih učiteljskih zborih v pretres vzeto; daljši razvitje in izpeljanje tega pa bi bila naloga slovenskiga šolskiga svetovavstva, ktero bi mi Slovenci že imeli, če bi v narodnih rečeh pre mlačni ne bili. Jez hočem samo en prigodek povedati, iz kteriga se bo poglavitna pogreška vidila.

Sodnik Goriške okolice gosp. Huber, kteriga bravci Slovenje že iz mojiga poslednjiga pisma poznajo, je naročil ceniteljem neke občine (srenje ali soseske), de bi zemljiše maloletniga cenili. V pisanju neizurjeni cenitelji so prinesli sodniku dotični zapisnik (protokol), ki je bil v čistim slovenskim jeziku, lepo tode z nekim posebnim pravopisom pisan. Sodnik jih poprašja, čigavo de je pisanje in zve, de je županoviga sina Urdiča. Pri priliki je leta Urdič sodniku povedal, de se je sicer pet let v Goriči brati in pisati po nemško in laško učil, teh jezikov samih pa ne naučil, nasproti pa tudi od branja v slovenskim jeziku v šolah čisto nič zvedil ni, zatorej je bolj po svoje pisati začel. Se ve de mu je g. sodnik sedajni pravopis pokazal.

Tako vidimo v življenju nezmerno polo-

tudi serca, celi Slavjani biti. (Živa, žalostna resnica!)

Bog daj, de bi bilo tega polozenja, ktero sosebno omikane Slovence tako močno davi, že skorej kraj!

Slavjanstvo se mi dan današnji podobno zdi človeku na videz mertvemu, kteri je vidil, kako so ga zdravniki na mizo položili, kako so nožice nastavili, ločiti ude njegove, zraven pa moči ni imel, znamenje življenja dati.

Tako nastavljenje nožica je tudi razpisanje Frankobrodskih volitev. — Če bi se mi svoje narodnosti popolnoma zavedli, če bi ceniti zamogli vrednost prednikov svojih, kteri so se rajši v razvalinah svojih mest in gradov pokopali, kakor de bi ptuje ime na-se vzeli, — bi Slovenija cela kot en sam junak na noge planila in to sramotno ponudo, na sebi samih narodov vmor doprinesiti, oestro zavernila.

Tako pa, Bog ve kako se bo izšla! Toliko pa je gotova, de je le politički maloletnosti in po dolgim spanju navadni oterpenosti slovenskiga naroda pripisati, če bo kdo v Pavlovo cerkev romal, množit tam stranko, ki težko z Nemci zares dobro in pošteno misli.

P.

Svaritev českich poslancov:

Ljubi rojaki!

Iz domovine naše zvemo, de je zadnjič razpisano rekrutiranje (odvod) veliko razdraženje pri vas napravilo. Slišimo ravno, de se to razdraženje z natisnenimi in pisanimi listi še bolj podpihuje, in de vas taki listi in semtertje tudi lastni ljudje nagovarjajo k očitni zoperstavi proti vladarski oblasti.

Vi ste nas za svoje namestnike izvolili, mi smo prevzeli to sveto službo, in kot zagovorniki vaših narsvetejših pravic spregovorimo zdaj k Vam.

Poslušajte naše besede!

Tudi mi, namestniki vaši, nismo z tako silnim rekrutiranjem, kakor tudi z njega razpisanjem, ker so se še le v kratkim zaporedama vojaki nabirali, prav zadovoljni, če prav smo ne davno pokazali, de radi in obilno vladarski oblasti tiste sredstva podamo, ktere za obderžanje znotrajniga in zunajniga miru potrebuje.

Sklenili smo tedaj ravno zdaj, pri ministertvu ali če bo treba tudi v visokim deržavnim zboru storiti kar je prav, de se to novo rekrutiranje saj toliko polajša, de se ne bode kmetijstvu, obertnosti toliko rok, in otrokam toliko očetov odtegnilo.

Tode nikdar pohvaliti ne moremo, če se, poslušavši zgorej omenjeno podpihovanje, sami pomagati hočete in k očitnim zoperstvu proti vladarski moči se napraviti pustite.

Premislite, de zlasti v ustavni deržavi je samooblast in lastna pomoč proti vsem zapopadkam od ustave (konstitucije), in de se taista tako le misliti ne da. Čemu bi vam pa bil deržaven zbor, čemu ste volili namestnike svoje v deržavni shod, ako si sami sebi pomagati hočete?

Saj ima ravno deržavni zbor ta namen, de združen z vladarjem narvikši postavodajno oblast opravlja; naloga deržavniga zbora je, pravice v njem nadomestvanih dežel braniti, in če Bog hoče, se bo to tudi zgodilo,

Nepostavno ravnanje pa od vaše strani bi celo moč in delavnost državnega zbora zlomilo.

Pomislite daleč na nesrečo, katero bi Vi z zoperstavljanjem in nasilnostjo čez našo domovino pripravili!

Skorej polovica cesarstva je v obsednem stanu! Ali hočete to nesrečo tudi naši lepi domovini nakloniti?

Saj je Česka še ena izmed malo dežel, kjer še dobrote svobodne besede, svobodnega tiska, pravice združevanja in orožja obstoje! Ali hočete, da vam čez našo domovino raztegnemo, od marsikake strani morde zaželeno vojaško gospodarstvo na enkrat vse te drage reči po sili vzame? Ali hočete, da bi se nagla sodba in vojaška postava nad vašimi glavami razvijala in da, ako se z silo vstavite, požig in pokončanje vaše polja v pušave spreoberne? Hočete mar, da se potlej, ne po rekrutiranju, ampak za kazen vsi vaši pripravniki sinovi med narnakrajniši regimente, na narnavarniški kraje pošljejo?

Poglejte na Ogersko, — in imate še več bližnjih izgledov!

Nes pametno bi bilo tedaj protivenje, brezumnost in oslepljenost bi bilo zoperstvo; in to tim več, ker se bo z pomočjo božjo morde vendar serčni in svobodni besedi namestnikov vaših podalo, kar je težavnega in ostriga pri prihodnim nabiranju saj nekoliko za našo domovino zljajšati.

Ne verjamite tedaj unim razdražljivim listam, in ne verjamite unim možem, ki vas k zoperstavi in protivnosti naganjajo. Zakaj ali so ti možje zares te misli, da bi za vas in domovino dobro bilo, — in takrat je njih strašna nesprevidnost in popolna nevednost, ki vam pogubo svetva — ali so pa taki možje vaši in svobode nar večji sovražniki, in vam svetvajo hladnokervno, se zoperstaviti, ker so že naprej z zasramovavno zloradnostjo (škodoželjnostjo) vse nesreče in nadloge pregledali, ki bi se iz tega čez našo domovino in čez vas vsule.

Vsigdar zavračajte od sebe take škodljive ljudi in njih podpihovanje z pismi, knjigami itd. zanesite se rajši na svojo lastno zdravo pamet, varite se vsaktere odkrite zoperstave in nasprotnosti in verjamite svojim namestnikom, ki ne bodo nikoli nehali, vaše pravice tudi nasproti višjim oblastim, če bi jim od onod nevarnost žugala, kolikor je človeku mogoče, braniti in zagovarjati. Podpisani: Palacky, Strobah, Pinkas, Rieger itd.

V Kromerizu 22. Svečana.

Kratek poduk glede srečkanja (ali lozanja).

Jednako pravično za vse — za kmete ino vboge ljudi nižjih stanov, pa 100krat bolj prav ino koristno je, če se novaki po srečkah (po lozanju) v vojašino pobirajo, ko po stari navadi.

Dosedajna stara navada soldate si pobirati je bila velika velika krivica, hujša za kmeta ino priprostega človeka, ko deseti penez, desetina ino tlaka (rabota, gospodčina). Za tega voljo so jo tudi morali hitro zvreči ino srečkanje napraviti.

Krivica stare navade pa je v tem: kakor so do sih dob skoro vse dače na kmete ino vboge ljudi spadale, tako so tudi skoro samo oni morali soldate davati v brambo dežele! — Sami dobro veste, ker so bili vsi žlahtniki ali plemenitaši od vojašne prosti. Le kateri so sami radi hteli, so pristopili. — Drugi, kateri so le količko višjega stanu ali bogati bili, so se soldašini vedili na en ali drugi način odtegovati. Gospodje so endrugom sinove obranili, Vrana vrani oči ne izkluva, bogati pa so podkupovali — tu ali tam; kdor maže mu kaže. Po takem so le vbogi kmetje ino rokodelci se svojih sinov znebili — ravno oni, katerim je pri mnogem delu doma pomoči

kervavo treba bilo. — Ogleduite se nekaj okoli sebe ino sami boste resnico tih besed spoznali. Ste kdaj čuli, da so grajšakovega sina k soldatom vzeli — ali oskerbnikovega (Verbalterovega) ali pisarjevega? Celo svoje hlapce še so si vedli obraniti. Ravno tak so tudi še župani lahko svoje sine rešili, če so njih ravno več imeli — vbogi pa je moral iti — včasih edini sin že zlo bolehačega očeta! — Pridnega siromaka so vzeli — bogatega nevarjaka pustili. Vzrok je bil vsigdar k redi.

Hujša se se je po mestih godila. Mestjanov ste malo pri vojski našli — razve vbožnih prostovolcev ktere je siromaštvo tje tiralo. Imenitnejši so si sine sprostili — roka roko vmije: bogatejši nje v ptuje odpošljali za poberne dobe, ali je podnitoma ali očitno odkupovali. Kaj ni bila skoro povsodi taka?? Le vbogi so se sinov, so se pomoči znebili ino su tedaj morali še bolj obožati; bogati so jo obdržali — ino lahko še bolj obogateli.

Prihodnič bo pak vse drugače. Srečkanje preterga te zvijače ino vajne kolikor le mogoče. Za tega voljo se mu ravno imenitni, gospodski mestjani, bogatinci naj bolj vpirajo, je grajajo — ino priproste ljudi tudi v oporo podpihavajo, si na tihem misleč, ko bi je spet na staro spravili. Kmetje! Ne dajte si spet vzeti, kar je ravno vam k sreči ino velikem olajšanju. — Presodite sami.

Vojakov se ne pobira več, ko treba. Dodaž ste jih skoro vi sami davali — v prihod pa morajo vsi — vsi v tvorilo po srečke segati, kateri imajo leta ino život za to; ne ali samo vi — temoč tudi vsi žlahtniki — vsi gospodski — vsi mestjani — vsi bogatini. Vas tedaj prihodnič komaj šteti ali tretji del doleti. Če bi poprej iz enega kraja trije k vojakom prišli, pride zdaj komaj eden — ino sicer ne mende po krivem — temoč po očitni božji volji, kateri mu roko na tako srečko napelja.

Le skusite si enkrat srečkanje (lozanje) ino vi bote Boga hvalili — za tako srečno popravo.

Česar se zdaj, da je nova neznana reč, še bojite, to vam bode posnej v tolažbo. Zraven premislite še to, da ne bodo za naprej ptuji gospodje sodili, kterimu med vami po postavi ni treba srečkati ino v vojašino iti, temoč možje iz vaše sredine, ktere si vsaka občina sama zvoli — ino na kterih pravičnost ino znano poštenost se naj bolj zanašati smete.

To premislite, si eno ino drugokrat skusite, ino kak veliko je vaše veselje, da je deseti penez, desetina, tlaka proč, bolj še bo vas veselilo, ker je stara krivice polna navada novake za vojašnjo pobirati proč.

Živkov.

Deržavni zbor.

V seji 27. Svečana je bil naslednji (12. popred 14.) razdelik podstavnih pravic prijet:

„Nobena družba vernih (cerkev) ne vživa predpravic pred drugimi od deržave.

Nihče ne more od deržave prisiljen biti k verskim obhajilam sploh, ali sosebno k dolžnostim vere, ktere ne prizna.

Ravno tako se ne sme sila delati za izpolnenje dolžnost, ktere je kdo z duhovskim posvečenjem ali redovno obljubo prevzel.“

V seji 1. Sušca je bil vendar minister znotrajnih reči grof Stadion pričjoč: V ti seji je bilo prebrano pismo Slovanske Lipe in več občin českih po česko in po nemško z 40595 podpisi.

Löhner je vprašal celo ministerstvo: 1) ali je ono neposredno ali posredno k prihodu Rusov na Avstrijske tla pripomoglo? 2) ali bo ministerstvo dotične pisma zboru v pregled izročilo? 3) ali bo od Puhnerja odgovor in opravičenje terjalo, če je on sam Ruse poklical? 4) ali ministerstvo Ruse samo za Erdelj

ali tudi za druge meje si pridobilo? 5) ali je ministerstvo kakšno zvezo z Rusi sklenilo? 6) Ali misli ministerstvo Ruse iz Erdelja odpraviti?

Dalej je se pričelo posvetovanje čez §. 25. podstavnih pravic.

Česki in slovinci (gg. Ambrož, Černe Anton in Jožef, Grašič, Krajnc, Laurič, Sever, Supanc, Ulepič — Slava jim! Nektere imena težko pogrešamo, —) so podali ministerstvo opombo (Memorandum) zastran poslednjega rekrutiranja, v katerim se pritožijo, zakaj se ni ministerstvo popred z zborom pomenilo, zakaj pri občni dolžnosti, k vojašnji stopiti, ni čas vojaške službe znižalo, in samo verste starosti od 19. do 24. leta obseglo; ravno tako svetvajo, naj se nova prisega za vojake zloži in oznani, ktera ima v sebi imeti ustavo osnovano na enakosti in ravnopravnosti vseh deržavljanov in narodov, ravno tako bi se moglo vse z številkami dokazati, da se ne bo nekterim deželam, česki, Moravski, Krajnski in Primorski prevelika teža zakladala.

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Volitev za Frankobrod v Ljubljani. Znana je basen od meniha, kateri je poslušaje pesmico rajske tice celih sto let zamaknjen preživel; misleč, da je le nekoliko trenutij preteklo, zdramši se ide v mesto, pa vse premenjeno najde, nove hiše, nove ulice, nove ljudi, neznan jezik, — v Ljubljani bi on bil gotovo vse pri starim našel. Še clo hrup zavoljo Frankobroda ni Ljubljancanov iz njih ljube stare navade, iz njih idilskiga miru nikakor predramil. Prav polagama se je ta reč poravnala. Slovensko društvo je hotlo merilo zadobiti, koliko de se je politiška znajdenost Slovincov naprej pomaknila, ter je molčalo. Nekteri (večina njih) pametni Ljubljancani so rekli: mi nočemo voliti, zato ker nočemo; drugi, kateri se za modrejše štejejo, so rekli: mi pa bomo volili. In res, zakaj bi Ljubljana Frankobrodu ne vgodila, ker nam od onod tolikajn koristi izviralo bode! Polhove kože, de ne omenimo detelniga semena, bodo v ceni poskočile, če se jim pot in des Deutschen Vaterland odpre, Rejbinski rešetarji se bodo z svojo suho robo po nemških železnicah vozili, de bo kaj, slava krajnskih klobas se bo clo do Šlesvig-Holsteina glasila, če jih bo kak učen nemšk kuhar za „pikant“ spoznal, naše kuharce se bodo v Hamburg, Berlin, v Monakovo prevažovale, za terde tolarje Nemške učit, kako gre žgance zabeliti in krajnske potice narediti; za priklado ali nameček pa bomo še od onod dobili nemško učenost, nemško omikanost, nemško temeljitost in globokost, in kar nar več velja, nemško Biederkeit, (kakoršno nam je Frankobrodski poslanec g. Šiling pokazal). — Od 114 volivcov Ljubljane in Ljubljanske okolice je le 20 Ljubljancanov (plemičev, uradnikov, obertnikov) v polnim občutu, de sicer proti mnenju mesta, vendar za potrebo dežele skerbe, pretečeni četertik za Frankobrod volilo; trije kmetiči so bili k njimi pritisnjeni, sami ne vedo, kako. Prišlo je bilo sicer več kmetovskih volivcov, ter so za namen in korist tega volenja pobarali; ker so pa od g. komisarja za odgovor dobili, de imajo voliti, ne pa govoriti, so jo prec odrinili rekoč: „Če pa govoriti ne smemo, tak pa rajši nič!“ Bilo je tedaj 23 volivcov namesto 114, pa za Frankobrod ne gre ta reč tako na tanjko, saj so nemški časopisi celimu svetu zatrobili, kako spokorjeni Slavjani v Austrii v Frankobrod silijo, in zlasti „Gratzer Zeitung“ ostudno od pripravnosti štajerskih Slovincov v ti reči laže; saj naš Lašan, le od sedem Novomesčanov izbran, že skorej celo leto pravdo Krajncov

v Frankobrodu pelje, in le včasih nam Zagreb ali Karlovce očita. — Mi nočemo tu veljavnosti take revne volitve pretresati, nočemo stariga prepira zavoljo nemške zveze pogreti, le izid volitve si hočemo bolj na tanjko ogledati, in ga bravam v prid, kolikor je moč, razjasniti.

Od te znamenite manjšine je bil za poslanca izvoljen: Grof Karel Hohenwart, zet bivšiga ilirskiga poglavarja Weingartena.

Mi sicer misel naših Ljubljanskih volivcov zastran Frankobroda ne poznamo, ali hočejo, de bi se mi popolnoma v Nemčiji raztopili, ali de bomo le kakor kakšno masno oko ne nemški juhi plavali; v tem pa so gotovo vsi enake misli bili: De mi Ljubljancani, mi Krajnci sploh, v Frankobrodu poslancev potrebujemo.

Poslanec mora biti vtelesnjena volja svojih volivcov. Ti morajo prepričani biti, de je on v poglavitnih rečeh, zavoljo katerih ga pošljejo, z njimi enake misli, de je mož stanovit, ne pa veterica, ki zdaj tako, zdaj drugače kaže. Zatorej imajo povsod, kjer dar ustave (konstitucije) ceniti znajo, lepo navado, de volivci, preden si koga izvolijo, ponujavce izprašujejo; ti se morajo izpovedati, morajo misli svoje čez to ali uno reč, ki se bo v zboru pretresovala, razjasniti, tako volivci zvedo, če jim je ta ali uni po volji, in pri čemu de so. Ljubljancani te navade ne poznajo, in hudo bi se znalo zgoditi ponujavcu: ki bi se z volivci pred volitvijo kaj zmeniti hotel, ker smo za terdno slišali, de je Ljubljanski Kreishauptmann g. baron Mac-Neven O-Kelly gospodu, ki le besedice zinil ni, zažugal, de ga bo zapodil, če bi se z kmečkimi volivci kaj pogovoriti hotel. Tako od nekaj nepostavno in protustavno djanje zasluži, de se po časopisih razglasi, de se zve po svetu, kako se v Ljubljani svoboda govora ceni. Mi vprašamo g. Kreishauptmanna, ali je mar zbor volivcov kakšna porota ali Jury, ki čez hudodelnika sodi, ali marveč zbor svobodnih mož, kateri znajo tega ali uniga zvoliti, od volitve odstopiti, še clo volitev preklicati, in kateri imajo edino pravico, nagovornike od sebe odvracati! Če je po mislih Ljubljanskih gospodov zbor volivcov kakšna čeda, ktera se varvati mora, znamo mi tirjati, de nihče, de tudi c. kr. komisar ne čehne besedice, ktera bi v volenju kakor si bodi nagibati vtegnila. — Pa v Ljubljani se dozdej od očitniga pogovora ponujavca z volivci ni slišalo, in oni si mislijo, ako Bog dade i sreča kramarska, bomo že praviga zadeli. Ni nam znano, de bi se bil g. grof Hohenwarth s volivci svojimi zastran Frankobroda očitno zmenil, in ne vemo njegove ohširniši misli zavoljo zmešane nemške zveze, pa toliko od njega tirjati moramo, de je on saj v tem z volivci ene misli: de mi Ljubljancani, mi Krajnci sploh v Frankobrodu poslancev potrebujemo.

Pa ravno v ti reči je g. grof pred nekimi mesci čisto rasprotno misel na znanje dal. Znano je, de so pred nekoliko mesci krajnski stanovi na Nj. V. Cesarja prošnjo dali, de bi svitli Cesar, ker mi Avstrijanci zlasti pa Slovenci z Frankobrodom nič opraviti nemamo, vse avstrijske poslance, ki se še tam mudé, nazaj poklicati blagoizvolil. To je bil edinoglasni sklep pomnoženiga odbora krajnskih stanov, v katerim je tudi g. grof Hohenwarth sedel in glas svoj oddal — sedeli so tudi v njemu možje, ki so za komentar, kako so mož beseda, v četertik za Frankobrod volili. — Mi vprašamo naše bravece, kako se zamore v Ljubljani kaj takiga zgoditi? Kaj bi rekli v drugih državah, p. r. na Laškem, če bi v nekem Sardinskem mestu kak grof na kralja z več drugimi prošnjo poslal, naj bi se iz Sardinie poslanci za tako zaželjeni italijanski zbor (Costituente) ne volili, in če bi po odgovoru kralja, de se imajo povsod za ta zbor izbirati poslanci, ravno ta grof zdaj pred vo-

livce stopil in se jim ponudil, de si je popred nasprotno tirjal, — kaj bi se tam od takiga ravnanja reklo?

To de znali bi ti gospodje že od začetka Frankobrodčani, ki so se pa tako naglo spreobrnili bili, nam zdaj odgovoriti: Okoljšine so se spreobrnile, kar je bilo popred nepotrebno, to je zdaj potrebno. Pravimu slovenskimu rodoljubu, ki ne samo na sebe, ampak tudi na celi narod misli, sveti le ena, stanovitna zvezda: popolna, neoskrunjena, nezajedana, slavjanska narodnost. Tem gospodam pa na to svetvamo, naj si vzamejo Hamleta slavniga Shakespeara v roke, tam najdejo v prvem nastopu tretjiga djanja lep pogovor Hamleta z Polonijam, kteriga njim v prid tu po nemškim prestavljenju šlegelna tu postavimo:

Hamlet. Seht ihr die Wolke dort in Gestalt eines Kameels?

Polonius. Beim Himmel, sie sieht auch wirklich aus wie ein Kameel.

Hamlet. Mich dünkt, sie sieht aus wie ein Wiesel.

Polonius. Sie hat einen Rücken, wie ein Wiesel.

Hamlet. Oder wie ein Wallfisch.

Polonius. Ganz wie ein Wallfisch.

—t—.

V Kamniku je bil 2. t. m. za Frankobrod izvoljen g. Šeuhensstuel c. k. svetovavec pri Ljubljanskim deželnim sodništvu, ki pa mende poslaništvo prevzeti ne misli, in za njegoviga namestnika pa g. vitez Kreuzberg, c. k. svetovavec pri ilirskim deželnim poglavarstvu, ud slovenskiga društva. Oba gospoda sta bila pri prvem volenju enoglasno izbrana. Volilo je 16 mož, in sicer 8 purgarjev iz Kamnika, 1 sodnik, in 7 kmetov večidel iz Mekinske okolice. Iz Terzica ni bilo nobeniga.

(-m-) Iz Gradca. Perviga sušca je tukajšno slovensko društvo v spomin junakoslav-niga Stepana Šuplikaca, vojvoda serbskiga naroda v cerkvi milosernih bratov „requiem“ napravilo. Veliko Slavjanov vsaciga reda se je vkupej zbralo; kterim se je žalost velike zgube na obrazu viditi zamogla. Vsi oficirji brodzjanskiga regimenta, kar jih je zdaj tukaj, so bili pričijoči in so krog katafalka brodzjanske desetnike postavili. Tudi tačasni tukajšni povelitelj general grof Spannochi je prišel zraven. Katafalk je bil z znamenji šuplikaceviga stanu in časti redov, s serbskim in trojednim h. s. d. gerbam okinčan. Na čelu je visel napis „za narodnost in svobodo“, nad kterim je bil lovorov venec pripet, kteriga bode rajnkimu še pozni vnuk serbskiga naroda spletal v večni spomin junaku, kterimu je pri prizoru bratinskih pripomočnikov, iz Turčije od veselja serce počilo. Vsi ganjeni smo za njegov večni mir serčne zelje in molitve proti nebu povzdignili. Zamaknjeni smo poslušali čudapolne glasove requiema slavniga glasoskladnika Tomašeka, kteri so nam mnogoverstne občutke v sercu budili. Zdaj je milo zapela jokajoča struna na goslih, kakor bi hotla oponašat žalostni jok ljudomile slavjanske čez narodno nesrečo, zdaj zadoni trombe gromeci oglas, kakor junakov terdi sklep za rešitvo od nemiliga terplenja; zdaj zabuči pretresavna trobenta in oznanuje pogin vsih pozemeljskih verig; in zdaj polno se vzdigne soglasje, obetavno edino moč nepremagljivo združenih bratov. Vsaki glas bil je zdihlej slavjanski, vsaki glas nam je peljal dušni vid v nesrečno pretečenost, v dvomapolno zdajnost, in negotovo prihodnost. Vzdignila se je duša v nebo za sreča vsih blagih rodoljubov, za slavni izid naše velike namembe. — Tako smo Slavjani tukej v Gradcu šuplikaca žalostno smert, ki nam zaporedama nar. slavniši ljudi, nar. boljši domorodce jemlje, obhajali.

Hervaska in slavonska dežela.

V Zagrebu se je društvo napravilo, ki bo prineske nabiralo, de se jugoslavjanskimu

vitezu, Jelačiću Banu sablja izroči, vredna častivcov in češeniga, z napisom na eni strani: „Baroni J. Jelačić de Buzim, Bano, grata Patria A. D. 1849“ in na drugi strani banov pregovor: „Što Bog dade isreča junačka.“

Serbska vojvodina.

Serbski junak Knićanin je prijel od cernogorskiga vladika naslednje pismo:

Visokorodni gospod

Stefan P. Knićanin!

Čast naroda našiga! Ti mi popolno opravičiš ime vojakov Dušanovih in karagjorgjevih. Moja in vsakiga praviga Serbina hvaležnost k Tebi je velika. Ti si se iz samiga blagorodniga ponosa rodu na žertvo dal, in bratam v nadlogah v pomoč pritekel; zavoljo tega Te bom jaz večno ljubil in večno spoštoval. — In iz čiste hvaležnosti za Tvoje prizadetje ti pošljem v dar obraz brezsmertniga Obiliča. On bo dobro se prilegel k persim premagaveca Tomaševskiga in odrešenika Pančeva. Zato ga primi, mladi vojvoda vitezov Serbijanskih, z tisto izkrenostjo in serčnostjo, z ktero Ti ga pošlje z narresničnim pozdravljenjem.

Cetinje na Savin dan 1849.

Vladika Cernogorski
P. P. Njegos.

Moravia in Silezia.

Kromeriz 27. Svečana 1849. V 14. listu Slovenije gosp. Miroslav Vilher krajnske poslance opomni, de bi ponižanje cene soli za deželo preskerbeli. Prav ušec nam je, de ljudje svoje vošila in želje skozi časopise razodevajo, in naša dolžnost je, taiste, kolikor je mogoče, dopolniti. Tode, kar ceno soli zadene, je že gosp. poslanc Ulepič 19. Grudna 1848 tole deržavnimu zboru naprej položil: Visoki deržavni zbor naj si prizadene, de bo zavolj velike potrebe ljudstva, in k njegovimu koristu cena soli ponižana, kar je nar pred mogoče. Ta predlog g. Ulepiča je bil odboru denarstva (Finanz-Ausschusse) izročen, de bi ga on per svojim delu porabil. Ker odbor denarstva zavolj tega še nič sklenil in predložil ni, ga bo gosp. Ulepič v kratkim poprašal v očitni seji deržavniga zbora kaj je zadržek, de se v ti reči nič več zgodilo ni. Odgovor predsednika odbora za denarstvo vam bomo že na znanjo dali.

Laurič.

Kromeriz 2. šušca 1849. V večerašni seji deržavniga zbora je gosp. Ulepič poprašal gosp. Šmida, predsednika odbora denarstva, kaj se je čez njegov predlog zavolj ponižanja cene soli zgodilo. Gosp. Ulepič je per te priliki spet opomnil, kako potrebno bi bilo posebno za vboge, de bi se kmalo cena soli ponizala. Gosp. Šmid je odgovoril, de se je odbor denarstva v ti reči že s gospodam ministram denarstva pomenil, in de je ta obljubil, v kratkim zavolj tega načrt postave deržavnimu zboru predložiti. Gosp. Šmid je še perstavil, de bo per prvi priliki gosp. ministra denarstva na njegovo obljubo opomnil, in de se bo to znabiti še ta teden zgodilo, kakor hitro bo gosp. minister v Kromeriz peršel, kar se je tudi dans spolnilo.

V današni seji je gosp. Faifalik, predsednik odbora ustave na znanje dal, de je načrt ustave končan. To novico je deržavni zbor s veseljem zašlišal.

Laurič.

Ogerska dežela.

Pet in dvajseti razglas od ogerskiga boriša pove, de je f. m. Vindišgrec 24. Svečana iz Budapešte svoj glavni stan v Hatvan in 25. t. m. v Göngyös preložil. Tako se je združil s vojniki fml. Slika.

18. Svečana je imel Obrist Urban bitvo z puntarji v Erdelju pri Bajersdorfu, v kateri je obrista Rieko, 2 oficirja in 200 prostih vjel in štukov in priprave dobil. Po tem se je pa v Bistrico nazaj vmaknil. V zgornim Ogorskim je odsek barona Ramberga 21. Svečana. Eperies in Kašavo posedla.

Od bana Jelačića se v nobenim armadnim razglasu več besedice ne bere.

Ministerstvo je zavkazalo, de se ne smejo nikjer madjarske banknote več prijemati.

Marko Bočar,
slavjanski junak.

(Dalje.)

On je zasačil v primorskem mestu Arti Kursidove namestnike Hasan-paša, Sulca-Korca, in Paho-bega. Pri Viriadu je potolkel 3000 Arbanasov, katerih vodja je bil Abas-bega. Pri Basenskim mostu je Hasan-bega, ki je imel 6000 naj boljših vojakov, tako navil, de je mogel kopita pobrati ino leteti. Potlej je oblegel Sulejman-bega in Hasan-paša, ki sta bila v Lelovi. Ta se mu dolgo nista hotla podati. Ko so pa obleženci za lakote voljo ze vse konje pojedli, ni bilo druge pomoči, kakor orožje položiti, in se podati. V znamenje, de so res podložni, so mogli vsi memo Marka iti in roke križem držati. Bilo je vsih vkup 1300. Po tem je oblegel Trivicijano, ktero sta branila Tahir-beg in Tahir-papulia. Tudi ta sta se mu mogla kmalo na sramotne pogoje podati. Od tod dere v Stirvino, kjer zmlati 700 šamidov, in koj po tem spodi iz Sirinkase Bekir-Čogodora in Sulca-Korca. Naposled so mogli Turki Arbanaski deželi slovo dati in se iz nje pobrati. Greki so z začudenjem gledali na junaskiga Marka, ki je s pešico Sulijanov 7000 turških vojakov nasekal. Toliko in toliko viteških djanj je storil v kratkim času, in tako pogumno in pretrkano, de se je vse čudilo. Zato pa je bila tudi v kratkim cela Evropa polna Markove slave. Markova hrabrost je tudi marsikterimu maloserčnemu Greku novo moč in serčnost v persi vlila.

De bi se bil z greškimi poglavarji pogovoril, gre leta 1822 spomlad v Korint. Oblečen je bil prosto. Nečimerne lepote ni nikdar ljubil.

Njegova kapa je bila rudeča, hlače in plajš pa plava. Ob bedru mu je visela britka sablja in za pasam se mu je prosta pistola svetila. Pervi ga pride obiskat greški vojvoda Teodor Kolokotroni. Ker je pa videl, de se njegova prelepa in Markova prosta obleka nište nič kaj podobne, sam ni vedil, kaj bi počel. Torej hitro razgovor prejenja, in Kolokotroni se verne domu. Drugi dan pride Kolokotroni zopet Marka obiskat. Zdaj je bil oblečen kakor greški hajduk. Na glavi je imel že ponošeno kapo, oblekel je bil prestreljeno srajco. Ob bedru mu je mahala stara sablja, in na vratu je imel svetince. Kakor hitro ga Bočar zagleda, mu teče naprot, in mu reče: „No zdaj si se oblekel, kakor se spodobi junaku.“ Potlej sta se jela prijazno zgovarjati. Marko je hvalil Greke, de so junaki; sebe pa ni nikoli v misel vzel. Vender se nimogel zderžati, de bi ne bil Kolokotronija prijazno pokregal, zakaj de je svojim vojakam pustil, de so tako strašno gerdo s premaganimi Turki delali. „Ali bi ne bilo pametnej in bolj človeško, je djal, ko bi bili tolikim nedolžnim ljudem življenje pustili? Po tem bi bil svet vidil, de so Greki vredni svobode.“ Glejte, tako je naš Marko človeka tudi v sovražniki cenil. Te besede so živa priča, de Bočar ni bil le kaki sabljač, ampak pravi vojak, poln kersanskiga čuta. Kakor ga je Kolokotroni počastil, ravno tako ga je tudi čislal knez Aleksander Mavrokordat in si je prizadeval Marku prikupiti se. Naš vitez pa ga je s svojim bistrim umom in lepim srcam tako začaral, de je Mavrokordat vse svoje žive dni z neizrečenim nadušenjem in spoštevanjem od njega govoril.

Po Markovim svetu sklenejo Greki, de ne bojo sovražnika doma čakali, temuč mu pojdejo naprot. Mavrokordat in Bočar gresta v Epir, de bi se bila s Turkam bojevala. Pa Kursid zve to po svojih ogleduhih, in hoče njih osnove razdjati. Torej sklene svobodoljubne Sulijane spraviti pod svojo oblast. Mislil si je, če se Marko s Sulijani prikaže, bode vse derlo za njim. Ko se je Kursid pripravljaj Sulijane podjarmiti, je bil Marko v primorskem mestu Misolongu. Ko zve, de so njegovi prijatli Sulijani v stiski, se hitro nameni, de jih bo rešil, ako bi tudi mogla voda nazaj teči, Turkam se je zdelo, kaj de bo Marko naredil, ter so zvedli, de ga s silo ne bojo lahko v roke dobili. Torej so ga mislili po izdajavstvu v pest dobiti. Kursid pošlje v Misolongi svojiga prijatla Gogosa, rojeniga Arbanasa in umorivca Markoviga očeta. Ta se je delal Marku prijatlja, in se je hlinil, de bi Turki radi mir storili. Prav za prav pa je le zato prišel, de bi bil zvedil skrivne osnove Grekov in Sulijanov. Marko slišati, de pride

umorivec njegoviga očeta se od jeze strese. Pa si misli, morebiti mu je pa res žal, de je mojiga očeta vbil? Morebiti želi zdaj res svoji domovini kaj pomagati? Torej ga pokliče k sebi, de bi se z njim pomiril. Kadar Gogos stopi čez prag v Markovo hišo, zavpije Marko na glas: „Oče! odpusti mi, ker objemem tvojiga umorivca.“ Po tem ga poljubi, in mu da perstan rekoč: „Daj ti ta perstan svojimu jedincu, de ga bo dal moji hčerki Vasiliki. Jest jo hočem z njim zaročiti, de homo prihodnjie prijatli in zlahtniki.“ Gogos to slišati se hlina, in se derži, kakor bi mu bilo res žal, de je nekda Marku nasprotoval. Štulil se je, kakor bi ga bilo silno ganilo Markovo velikodušje. Zraven pa je cigan zmiraj priložnosti iskal, de bi bil Marka in njegove Sulijane izdal. V začetku maliga serpana gre Mavrokordat z 5000 vojakov v Epir. Marko s svojimi 350 Sulijani je vodil sprednje straže. Ker se je zanesel na svoj pogum in svojo hrabrost, si zmisli, de bi si skoz turško armado potnaredil do svojih obleženih prijatlov. Greški vojvoda ga je pa čakal in varoval pri selu Langadi. Kdor je Bočarja poznal, ni kar mervice dvomil, de mu bo to po sreči steklo. Pa vender je mogel Marko pri Plaki pervikrat v svojim življenji pred Turki z bojiša bežati. To pa zato, ker je hinavski Gogos Kursidu oznanil, kaj de Marko misli storiti. Tedaj ga je Kursid z vso svojo močjo pričakal. Tode Marko se tega ne vstraši, temuč se hitro proti vasi Peti odmakne. Mavrokordat slišati kej se je Marku zgodilo, je hitel z naj boljšimi vojaki za Markam v Peto. Pa še komaj prideta v Peto sta jima že glas cimbal in krič vojakov oznanovala, de se bliža sovražnik. Greki se hitro pripravijo na boj. Tudi grekoljubno (philhelensko) kardelo se postavi v bojni red.

V tem kardelu so bili sami ptuji dobrovoljci. Namreč: Poljaki, Švajcarji, Francozi, Englezi in Nemci. Desno krilo sta branila Vlahopol in Gogos, levo pa Bočar.

Rešid-paša jih prime z 10,000 konjikov in pešcov. Pervi naskok Greki srečno nazaj veržejo. Tode Rešid spravi svoje trume zopet vkup, in se proti grekoljubam oberne. Zdaj prestopi Gogos s svojim kardelam na turško stran. To vstraši Vlahopula, de se odmakne in grekoljube in Sulijane same v boji pusti. Turki zdaj naj pred grekoljube obidejo. Ko Marko zve, kako ga je nesrečni Gogos goljufal, prevzame neizrečena žalost njegovo serce. Kakor obupan rine med Turke, ter vpije: „Oj Turki! nate Marka Bočarja.“ Kjer so se naj hujši mahali, tje je hitel, ker je hotel, de bi bili vsi le po njem mahali. Tode zvesti Sulijani so ga s svojimi telesi branili. Marka je zbil in razsekal vse, kar mu je prišlo pod britko sabljo, ter je mislil, de bode do grekoljubov primahal. Pa vse je bilo zastoj. Sovražnika je bilo toliko, de ni mogel svojiga namenusa doseči. Zadnjie se zverne ves ranjen in s kervjo oblit. Njegovi zvesti tovariši ga odnesejo iz bojiša. Čeravno je bil že na pol mertev, je deržal vender še zmiram v junaski desnici deržaj svoje raztolčene sablje.

(Dalje sledi.)

Knjiga splošnih državljanskih postav.

§. 94.

Neveljavnost zakona, katerimu je kak v §§. 56, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 75 in 119 postavljenih zadržkov napoti, se ima uradno preiskati. V vsih družih primerlejih je treba na prošnjo taistih čakati, kateri so bili po zakonu z zadržkam sklenjenim v svojih pravicah žaljeni.

§. 95.

Zakonski, kateri je za pomoto, ki se je v osebi zgodila, ali za strah vedil, v kateriga je bila druga stran pripravljena; dalej zakonski ki je okoljino, de po §§. 49, 50, 51, 53, ino 54 ne zamore sam po sebi veljavniga zakona skleniti zamlčal, ali lažnjivo terdil, de sebi potrebno dovoljenje ima, nezamore iz svojiga lastniga krivičniga djanja veljave zakona odbivati.

§. 96.

Sploh ima le nedolžna stran pravico tirjati, de se zakonska pogodba neveljavna izreče; to pravico pa zgubi, če je po zadobljenim znanju zadržka zakon nadaljeval. Oče ali varstvo zamore zakon od maloletniga ali oskerbljenca samovoljno sklenjen le dokler očetovska oblast, ali varstvo terpi, odbivati.

§. 97.

Obravnanje zastran neveljavnosti zakona gre le deželni sodnici tistiga okrožja, v kterim imata zakonska svoje redno stanovanje. Deželna sodnica ima fiskalni urad, ali kakiga družiga razumniga in pošteniga moža za preiskanje okoljšin in brambo zakona postaviti, in pravo posebnost reči tudi takrat uradno razkriti, kader se obravnanje na tirjanje ene strani napravi.

§. 98.

Ako se zadržik odpraviti zamore, ima deželna sodnica skušati z napeljanjem za to potrebnim in z privolenjem strancov to doseči; ako pa to ni mogoče, ima deželna sodnica čez veljavo zakona soditi.

§. 99.

Predumljenje je vsigdar za veljavo zakona. Terjen zakonski zadržik se mora torej popolno dokazati, in kakor enoglasna izpoved obeh zakonskih nema tu nobene moči dokaza, ravno tako prisega se zakonskih čez to dopustiti ne more.

§. 100.

Zlasti se mora v primerleji, ko se poprejšna in vedna nezmožnost zakonsko dolžnost opravljati, terdi, po umetnikih, to je po skušanih zdravnikih ino ranocelnikih in v okoljšinah tudi po babicah dokazati.

§. 101.

Ako se za gotovo ne more odločiti, če je nezmožnost vedna, ali le časna, sta zakonska zavezana, še eno leto skupej prebivati, in če nezmožnost v tem času ni prenehala, se ima neveljavnost zakona izreči.

§. 102.

Ako se iz obravnanja pravde čez veljavo zakona pokaže, de je bil zakonski zadržek eni strani, ali de je bil obema pred znan in de sta ga nalaž zamlčala, se ima krivima kazeni v kaznovavni postavi čez težke policijske prestopke odločena, naložiti. Če je ena stran nedolžna, ji je prosto odškodvanje terjati. Ako so poslednjie v takim zakonu otroci zarojeni bili, se mora za-nje po tistih vodilih skerbeti, ki so v poglavju od dolžnosti staršev ustanovljene.

§. 103.

Ločitva od mize in postelje se mora zakonskima, če sta v tem ene misli in zastran pogojev edina, od sodnice z sledečo opaznostjo dovoliti.

§. 104.

Zakonska morata najpred svojo namembo, se ločiti, z nagibi vred, fajmoštru razodeti. Dolžnost fajmoštra je zakonska na slovesno obljubo pri poroki vzajemno dano opomniti, in jima skodljive nasledke ločitve krepko na serce djati. To opominjanje se mora trikrat v raznim času ponoviti. Ako taisto nič ne opravi, mora fajmošter strancama napisano spričo izročiti, de sta, čeravno trikrat opominjana, pri želji se ločiti ostala.

§. 105.

Oba zakonska imata z priloženjem te spriče ločitno prošnjo redni sodnici podati. Sodnica ju ima osebno pred se poklicati, in ako pred taisto poterdita, de sta se zedinila zastran svoje ločitve kakor tudi zastran pogojev čez premoženje in živež, brez naprejšniga preiskanja prošeno ločitvo dovoliti, in taisto v sodniških spisih zaznamvati. Če je kaj otrok, je sodnica zavezana, za-nje, po predpisih, v sledečim poglavju zapopadenih, skerbeti.

§. 106.

Maloleten zakonski, ali oskerbljenec zamore sicer sam po sebi v ločitvo dovoliti; k zgovorenju zastran premoženja zakonskih in živeža kakor tudi glede preskerbljenja otrok je dovoljenje postavniga namestnika in varstvene sodnice potrebno.

§. 107.

Ako ena stran v ločitvo dovoliti noče, in druga stran ima pravne uzroke v taisto siliti, se morajo tudi v tem primerleju prijazne opombe fajmoštra pred storiti. Ako te nič ne hasnejo, ali če se obdolžena stran brani pred fajmoštra priti, se mora terjanje z fajmoštrovo spričo in potrebnimi dokazi redni sodnici izročiti, katera ima to reč uradno preiskati in razsoditi. Sodnik zamore še pred razsojenjem ti strani, ki je v nevarnosti, posebno spodobno prebivaljše privoliti.